

Universitat
de les Illes Balears

Facultat
d'Educació

MANUAL DEL TREBALL DE FI DE GRAU DELS ESTUDIS DE LA FACULTAT D'EDUCACIÓ DE LA UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

Manual aprovat per la Junta de Facultat de dia 27 d'octubre de 2022

Taula de continguts

1.	Pròleg	4
2.	Què és el TFG?	5
3.	Modalitats de TFG de la Facultat d'Educació de la UIB	5
3.1.	Treball de revisió de la literatura	5
3.2.	Treball de recerca empírica.....	6
3.3.	Treball de planificació d'intervenció professional	7
4.	Procediment de selecció i assignació de temes i tutors de TFG.....	7
5.	Fases en la realització del TFG i lliuraments	8
5.1.	Fase 1. Plantejament inicial del treball	8
5.2.	Fase 2. Disseny i desenvolupament del treball.....	9
5.3.	Fase 3. Lliurament i defensa oral del treball davant el tutor.....	9
5.4.	Fase 4. Defensa oral davant un tribunal	9
6.	Avaluació del TFG.....	11
6.1.	Rúbrica per a l'avaluació de la memòria final.....	12
6.2.	Rúbrica per a l'avaluació de les exposicions orals	14
7.	Format de presentació.....	16
7.1.	Extensió i format del document	16
7.2.	Llenguatge acadèmic	17
7.3.	Llenguatge inclusiu i no sexista.....	19
7.4.	Cites i referències.....	20
7.5.	Taules i figures	20
8.	Estructura general dels TFG	22
8.1.	Portada	23
8.2.	Resum i paraules clau.....	23
8.3.	Índex o taula de continguts.....	24
8.4.	Cos principal	25
8.4.1.	Introducció i justificació.....	25
8.4.2.	Objectius i hipòtesis	26
8.4.3.	Marc teòric.....	26
8.4.4.	Metodologia.....	26

8.4.5.	Resultats.....	26
8.4.6.	Discussió i conclusions	26
8.5.	Referències.....	27
8.6.	Annexos.....	27
9.	Orientacions sobre el cos principal de les diverses modalitats de TFG.....	28
9.1.	Sobre el cos principal dels treballs de revisió de la literatura	28
9.1.1.	Introducció i justificació.....	28
9.1.2.	Marc teòric.....	28
9.1.3.	Objectius	28
9.1.4.	Metodologia.....	28
9.1.5.	Resultats.....	29
9.1.6.	Discussió i conclusions	29
9.2.	Sobre el cos principal dels treballs de recerca empírics	29
9.2.1.	Introducció i justificació.....	29
9.2.2.	Marc teòric. Estat de la qüestió.....	29
9.2.3.	Interrogants, objectius, hipòtesis	29
9.2.4.	Metodologia.....	29
9.2.5.	Resultats.....	31
9.2.6.	Discussió i conclusions	31
9.3.	Sobre el cos dels treballs de planificació de la intervenció professional.....	31
9.3.1.	Introducció i justificació.....	31
9.3.2.	Revisió de la literatura. Marc teòric	31
9.3.3.	Anàlisi del context. Identificació de necessitats.....	31
9.3.4.	Disseny de la intervenció	31
9.3.5.	Conclusions	32
10.	Preguntes freqüents	32

1. Pròleg

Aquest document presenta la normativa, característiques, condicions, procediments i orientacions perquè l'alumnat dels estudis de la Facultat d'Educació de la Universitat de les Illes Balears pugui encarar el Treball de Fi de Grau (TFG).

El document està estructurat en nou apartats. Després del pròleg, que és el primer apartat, el segon (*Què és el TFG?*) proporciona informació sobre la normativa que a la UIB, i més específicament a la Facultat d'Educació, regeix el Treball de Fi de Grau que tot l'alumnat ha de fer en el segon semestre de quart curs.

El tercer apartat està dedicat a explicar les tres grans modalitats que pot adoptar el TFG: treball de revisió de la literatura, treball de recerca empírica i treball de planificació d'intervencions professionals. S'expliquen les característiques fonamentals de cada una d'aquestes modalitats i se'n proporcionen recursos i exemples.

Seguidament, el quart i el cinquè apartats estan dedicats als aspectes més formals del treball. D'una banda, al quart s'assenyalen les orientacions sobre el format que s'ha de seguir: extensió, llenguatge, sistema de cites i referències, característiques del text, taules i figures, etc. D'una altra banda, al cinquè apartat es proporcionen indicacions sobre l'estructura que ha de tenir el TFG (portada, resum i paraules clau, índex, cos principal i referències). S'assenyala que el cos principal s'ha d'emmotllar al model IMRiD (acrònim de les paraules *introducció, mètode, resultat i discussió*).

Com que el cos principal dels treballs pot diferir de forma considerable segons la modalitat de TFG, es dedica el sisè apartat a proporcionar orientacions per desenvolupar-lo en relació amb cada una de les modalitats.

Els dos apartats següents, el setè i el vuitè, estan centrats, respectivament, a explicar quines són les fases a seguir a l'hora de fer el TFG i com s'avalua.

Finalment, el darrer apartat (el novè) està dedicat a l'aclariment de les qüestions més freqüents relatives a diferents aspectes relacionats amb l'assignatura Treball de Fi de Grau.

2. Què és el TFG?

El TFG és un treball acadèmic que ha de fer l'alumnat de forma individual i autònoma amb l'assessorament i el guiatge del tutor/a assignat/da. Es tracta d'un treball on s'avaluen les competències adquirides al llarg dels estudis i on l'alumnat ha de demostrar suficiència investigadora i professional en la seva disciplina.

El TFG s'organitza com a assignatura obligatòria de 6 ECTS i està ubicat al segon semestre de quart curs. L'avaluació positiva del treball és condició imprescindible per obtenir la titulació de grau. A més, cal afegir que està regit per la normativa general de la UIB i l'específica de la Facultat d'Educació.

Des d'aquest enllaç es pot accedir a la normativa general de la UIB sobre el TFG i a la normativa específica de la Facultat d'Educació:

<https://feducacio.uib.cat/Alumnat/Treball-Final-de-Grau/>

3. Modalitats de TFG de la Facultat d'Educació de la UIB

El TFG ha de ser resultat d'una investigació personal sobre un tema de l'àmbit educatiu escollit per l'alumnat i amb el vistiplau del tutor/a. Les modalitats de TFG de la Facultat d'Educació es poden classificar en tres categories:

- 1) Treballs de revisió de la literatura
- 2) Treballs de recerca empírica
- 3) Treballs de planificació d'intervencions professionals

Seguidament, es detallen algunes de les característiques més destacables d'aquestes modalitats.

3.1. Treball de revisió de la literatura

Els treballs de revisió de la literatura se centren en l'anàlisi de l'estat del coneixement empíric sobre un tema específic. Són avaluacions crítiques sobre estudis i investigacions ja publicats i amb les quals es poden contrastar hipòtesis, identificar llacunes en el tema objecte d'estudi, identificar metodologies, enfocaments teòrics, comparar resultats, etc. De manera molt resumida, són treballs que intenten contestar la pregunta: «Què se sap/coneix sobre un tema, problema o fenomen determinat des d'una perspectiva empírica i amb les evidències existents?».

En aquesta modalitat de treballs s'han de recopilar, analitzar, sintetitzar i discutir les informacions de què es disposa sobre un tema. Aquests treballs han de seguir les directrius de les revisions amb enfocament sistematitzat i, en cap cas, es podran limitar a revisions narratives. Per això, cal:

- Seguir un procés clar i reproduïble per identificar els documents per a l'anàlisi, assenyalant les bases de dades consultades i l'estratègia de cerca emprada.
- Explicitar els criteris emprats per seleccionar d'entre els documents identificats aquells que seran objecte d'anàlisi.
- Explicar i justificar, d'acord amb els objectius del treball, els aspectes o dimensions que es volen analitzar dels documents seleccionats. A trets generals, aquests aspectes poden ser de dues categories: bibliomètrics (tipus de documents, any de publicació, país, llengua, etc.) i dimensions del contingut (objectius dels treballs analitzats, metodologies emprades, resultats obtinguts, conclusions, recomanacions, etc.). Sigui com sigui, i com ja s'ha esmentat, els aspectes a analitzar dependran dels objectius del treball.

3.2. Treball de recerca empírica

Els treballs de recerca empírica se centren a investigar sobre un tema de l'àmbit educatiu obtenint i analitzant dades empíriques de primera mà (anàlisi de dades pròpies) o de tercers (anàlisi de dades secundàries). Es tracta d'explorar un aspecte concret d'un tema o fenomen amb l'objectiu de produir informació i coneixement nou que es pugui afegir al ja existent. Per això, cal:

- Elaborar un marc teòric detallat, en el qual es defineixin els temes i subtemes que s'abordaran i les teories que els sostenen.
- Desenvolupar un estat de la qüestió sobre el tema a investigar. Aquesta passa és imprescindible, ja que permet, entre altres coses, localitzar aquells aspectes poc explorats per poder plantejar una investigació que aportí informació i coneixement nou (no té sentit investigar el que ja se sap).
- Plantejar preguntes d'investigació a les quals es vol donar resposta i hipòtesis (sospites de resposta).
- Plantejar una metodologia que prevegi una recollida de dades i una estratègia per a la seva anàlisi.

Així doncs, l'alumnat que opti per aquesta opció ha de definir clarament el problema sobre el qual vol investigar, revisar la literatura que hi ha sobre el tema, definir els objectius que pretén; decidir la perspectiva metodològica adoptada, bé qualitativa o bé quantitativa, ha d'explicar com ha obtingut les dades i com les ha tractat i analitzat, exposar els resultats obtinguts i, finalment, extreure'n les conclusions.

Cal destacar que en aquesta modalitat de TFG es pot optar també per un estudi de recerca històrica. En aquest cas, l'objectiu és analitzar el desenvolupament històric d'un fenomen.

3.3. Treball de planificació d'intervenció professional¹

S'entén per treball de planificació d'intervenció professional el que se centra en l'anàlisi d'aspectes d'algun àmbit de la pràctica educativa, psicoeducativa o socioeducativa, proposant-hi transformacions, millores o solucions.

Cal tenir molt present que els projectes d'intervenció s'han de fonamentar en evidències teòriques i empíriques de la disciplina. És a dir: la intervenció ha de recollir els coneixements existents en un àmbit i proposar-ne una aplicació en un context específic.

Dins la modalitat de TFG de planificació d'intervenció professional es poden destacar dues submodalitats:

- Els estudis de situacions o casos.

En els estudis de situacions o casos es recopila, descriu i analitza informació obtinguda a partir del treball amb individus o organitzacions. El propòsit és il·lustrar un problema, indicant alguna manera de resoldre'l.

- Els projectes d'intervenció.

Els projectes d'intervenció van una passa més enllà dels estudis de cas. Identificada i analitzada una problemàtica educativa, psicoeducativa o socioeducativa concreta, i identificades les variables que hi intervenen, es dissenya (i en el seu cas, s'executa i s'avalua) una proposta d'intervenció. Aquesta modalitat es pot orientar a:

- Dissenyar i planificar un projecte d'intervenció.
- Dissenyar i planificar metodologies, dispositius, mitjans o recursos.

Tant en el cas dels estudis de situacions o casos com en els de projectes d'intervenció, el TFG haurà d'incloure un capítol de revisió de la literatura seguint les orientacions de l'apartat 3.1. d'aquesta guia. La revisió s'haurà de centrar en les publicacions existents sobre la temàtica de la situació o cas o del projecte, metodologia, mitjans o recursos a dissenyar o implementar. Els capítols de planificació d'intervencions professionals hauran de fonamentar-se necessàriament amb les evidències recollides en la revisió de la literatura.

Totes les modalitats de treball de planificació d'intervenció professional es podran vincular, amb el vistiplau del tutor/a, al període de pràctiques.

4. Procediment de selecció i assignació de temes i tutors de TFG

L'assignatura Treball de Fi de Grau, pel seu caràcter no recuperable, té una única convocatòria d'avaluació (juliol) per a cada curs acadèmic. Excepcionalment, per als alumnes que compleixin els requisits establerts per la [normativa acadèmica per a l'avaluació anticipada](#) s'adaptarà el calendari de les diferents fases d'entrega al primer semestre i, en el seu cas, el treball serà avaluat i qualificat el mes de febrer. Cal tenir present, emperò, que els alumnes a qui se'ls hagi concedit l'avaluació anticipada (febrer) en cap cas podran optar a l'avaluació del TFG al segon semestre.

¹ Aquesta modalitat és experimental i s'anirà millorant amb les aportacions del projecte *Metodologies d'Investigació en els Treballs de Fi de Grau: Pla de Formació Experimental per a l'Alumnat dels Graus d'Educació Infantil i Educació Primària*, aprovat en la convocatòria d'ajuts per a projectes d'innovació i millora de la qualitat docent. Anys acadèmics 2022-2024 de l'IRIE.

El procediment per a l'assignació de tutor del Treball de Fi de Grau tindrà lloc durant el primer semestre de cada curs acadèmic. Els alumnes que estiguin en condicions de sol·licitar l'avaluació anticipada del Treball de Fi de Grau han d'haver realitzat la corresponent sol·licitud als Serveis Administratius abans que finalitzi la primera setmana del mes d'octubre.

De fet, el mateix mes d'octubre, els estudiants matriculats de TFG, a través de la corresponent Aula Digital, rebran les instruccions per a la selecció d'àmbit temàtic i tutor del TFG. Les instruccions per al procediment de sol·licitud de temàtica i tutor s'oferiran per part del cap d'estudis de la titulació (coordinador del TFG) a través de la mateixa Aula Digital i el sistema d'assignació de tutors es farà a partir de la selecció de l'alumne per ordre de preferència. En el cas d'un excés de demanda, l'assignació per part del coordinador de TFG es basarà, en primer terme, en la nota mitjana d'expedient dels alumnes afectats; en segon terme, si escau, en el nombre de crèdits superats i, en darrera instància, de manera aleatòria. La llista d'assignació de tutors i temàtiques serà publicada pel coordinador de TFG a través de l'Aula Digital en un període màxim de 10 dies després de finalitzar la data límit per a la selecció de tutor.

Una vegada finalitzat el procediment de selecció i assignació de temàtiques i tutors de TFG, una setmana abans de l'inici del segon semestre (i preferentment a través de l'Aula Digital del grup corresponent) l'estudiant contactarà amb el tutor per tal d'iniciar el procés de desenvolupament del TFG.

Els alumnes que es trobin en situació de tutela acadèmica queden exclosos del procediment de selecció de tutor, ja que conservaran tant la temàtica com el tutor acadèmic assignat per al curs anterior.

Els estudiants de la Facultat d'Educació matriculats de TFG i que es trobin gaudint d'un programa de mobilitat durant el 2n semestre hauran de participar, igualment, en el procediment de selecció i adjudicació de tutor durant el 1r semestre. La tutorització i el seguiment del TFG durant el 2n semestre es podrà fer de manera telemàtica, exceptuant, si escau, la defensa oral davant tribunal, que obligatòriament haurà de ser presencial al campus de la UIB (o a qualsevol de les seues universitàries). En cap cas s'oferirà la tutorització del Treball de Fi de Grau a alumnes provinents d'altres universitats que es trobin gaudint de programes de mobilitat a la Facultat d'Educació.

5. Fases en la realització del TFG i lliuraments

Com ja s'ha assenyalat, el TFG és un treball que ha de fer l'alumnat de forma individual i amb l'assessorament del tutor/a assignat/da. La relació tutor/a amb l'alumnat es durà a terme a través d'una Aula Digital específica. Paral·lelament, també es disposarà d'una aula digital conjunta de coordinació (tant per al professorat com per a l'alumnat) on els estudiants també lliuraran el TFG si així ho indiquen els caps d'estudis.

Amb l'objectiu d'organitzar més bé el procés d'elaboració del TFG i la tutorització, es proposa el seguiment d'un procés en 4 fases (vegeu la taula 2).

5.1. Fase 1. Plantejament inicial del treball

La primera etapa consisteix a contactar amb el tutor/a designat/da i establir de forma conjunta un pla de feina. Aquest contacte es farà mitjançant una tutoria que, a parer del tutor/a, serà individual o col·lectiva.

En acabar aquesta fase, l'alumnat ha de tenir clars:

- Les modalitats de TFG
- Els canals de comunicació amb el tutor/a

L'alumnat ha de lliurar al tutor/a un breu document (2-4 pàgines) amb la proposta de TFG, amb una descripció i justificació breu i assenyalant-ne els objectius, metodologia i bibliografia inicial.

5.2. Fase 2. Disseny i desenvolupament del treball

En aquesta fase l'alumnat ha d'elaborar un document amb el projecte inicial. Ha d'acotar-ne la modalitat, justificar la rellevància del treball, definir-ne els objectius i la metodologia i, finalment, assenyalant-ne la bibliografia inicial.

Aquest document ha de lliurar-se al tutor, que el valorarà i en farà l'assessorament.

5.3. Fase 3. Lliurament i defensa oral del treball davant el tutor

S'ha de lliurar el treball elaborat i fer l'exposició oral davant el tutor —en un acte públic— que el professor/a avaluarà amb les rúbriques que s'assenyalen a les taules 3 i 4.

Tot l'alumnat defensarà —en un acte públic— el seu TFG davant el seu tutor/a en la data i les condicions que aquest estableixi.

5.4. Fase 4. Defensa oral davant un tribunal

El tutor assignarà una qualificació sobre 10 del treball escrit i la presentació oral feta davant el tutor/a. L'alumnat que obtingui entre un 9,5 i un 10 podrà sol·licitar la presentació del TFG davant un tribunal —en un acte públic—. Aquesta qualificació assignada pel tutor representarà el 85% de la nota final.

En el cas de fer la defensa oral, el tribunal posarà a l'alumnat novament una nota sobre 10 de la defensa. La nota final es calcularà de la manera següent: 85% de la fase escrita-presentació oral davant el tutor i 15% presentació oral (davant un tribunal) i finalment es farà una mitjana ponderada de les notes obtingudes. El tutor, a petició de l'alumnat interessat, ha d'autoritzar per escrit la presentació del TFG a defensa pública.

L'alumnat tindrà un màxim de 20 minuts per exposar els objectius, metodologia, contingut i conclusions del TFG. Un cop finalitzada l'exposició, s'obrirà un torn de debat amb els membres del tribunal, els quals podran sol·licitar qualsevol aclariment o fer les preguntes que trobin oportunes, atorgant el torn de rèplica a l'alumne. El tribunal avaluarà la defensa oral de l'estudiant mitjançant la rúbrica de la taula 4.

Pel que fa a les distintes fases del procés d'elaboració del TFG i el lliurament d'aquestes al tutor, l'estudiant haurà de fer les tasques corresponents dins els terminis establerts en el calendari acadèmic d'aquell curs. Seguidament, es presenta un quadre resum de les activitats i tasques del procés de tutorització i realització del TFG:

Taula 2

Fases en la realització del TFG

Activitat	Objectiu	Funcions del tutor/a	Producte resultant que ha d'elaborar l'alumnat	Dates orientatives ²
Tutoria de presentació	Establir primer contacte alumnat-tutor/a. Orientar a l'alumnat per elegir la modalitat de TFG i acotar el tema objecte d'estudi, l'abordatge previst i iniciar l'elaboració de la planificació del treball	-Explicar a l'alumnat les característiques del TFG en cadascuna de les seves modalitats -Orientar l'alumnat per anar acotant el tema del TFG -Confirmar els canals de comunicació alumnat-tutors/es durant tot el procés		Principis de novembre (1s) Primera quinzena de febrer (2s)
Fase 1 (Inicial) 1r Lliurament	Finalitzar la planificació i iniciar el treball	-Valorar el document lliurat -Assessorar en la definició dels objectius i metodologia	Un primer lliurament (2-4 pàgines) amb descripció i justificació del tema, planificació del treball, objectius, metodologia i bibliografia inicial	Finals de novembre (1s) Principis de març (2s)
Fase 2 (Procés) 2n Lliurament	Avançar en el desenvolupament del treball amb l'assessorament del tutor/a	Valorar el document lliurat i assessorat en el procés de realització del treball	Lliurar per part de l'alumnat un document amb punts anteriors corregits segons el <i>feedback</i> del tutor/a i una primera part del desenvolupament del treball, d'acord amb la planificació del treball prevista i la modalitat de TFG elegida	Primera quinzena de desembre (1s) Principis d'abril (2s)
Fase 3 (Final) 3r Lliurament	Lliurar per part de l'alumnat el document final de TFG	Avaluació i qualificació del treball	Lliurar el TFG	Segona quinzena de gener (1s) Primera quinzena de

² Períodes establerts tant per a la convocatòria anticipada (1r semestre: 1s) com per a la convocatòria ordinària (2n semestre: 2s). Aquests períodes són orientatius i la Facultat d'Educació fixarà per a cada curs les dates límit en funció del calendari acadèmic.

				juny (2s)
	Fer l'exposició oral davant el tutor —en un acte públic—	Avaluació i qualificació de l'exposició oral	Exposició oral	Dates a determinar
Avaluació i qualificació memòria i exposició oral amb tutor	Avaluar i qualificar la memòria del TFG i comunicar tant a l'estudiant com al coordinador de TFG si aquest s'ha superat i si es durà a terme l'exposició oral amb tribunal o no.			Segona quinzena de gener (1s) Segona quinzena de juny (2s)
Fase 4 Defensa oral amb tribunal	Fer l'exposició oral per part de l'estudiant i ser membre del tribunal per part del professorat		Fer la defensa oral amb tribunal	Segona quinzena de gener i principis de febrer (1s)
				Juliol (2s)

Nota. En aquesta taula es descriuen les fases en l'elaboració del TFG, el rol de l'alumnat i tutors de la UIB en cada fase i un calendari orientatiu de cada fase. Font: elaboració pròpia.

6. Avaluació del TFG

La nota final del TFG (màxim 10 punts) s'obtindrà a partir de dos elements principals:

- L'elaboració del treball i la memòria lliurada i defensada oralment davant el tutor/a —en un acte públic— tindrà una puntuació sobre 10 amb un pes del 85% de la nota final (mitjançant el càlcul de la mitjana ponderada).

En aquest apartat es farà una avaluació continuada que tindrà en compte aspectes relacionats amb el procés de treball i l'aprenentatge de l'alumnat (tutories, progrés, lliuraments, etc.) i sobretot el resultat final del treball i la seva defensa oral, en acte públic, davant el tutor. L'alumnat ha de lliurar els documents de cadascuna de les fases indicades del treball de fi de grau per poder optar al lliurament, defensa davant el tutor i l'avaluació del treball final. Per la seva part, el professorat ha de fer la retroacció de cada una d'aquestes fases, indicant a l'alumnat el seu progrés. En cas que

aquestes fases siguin avaluades com a «no aptes», l'alumnat no podrà presentar el treball final. L'alumnat que presenti el TFG i obtingui una qualificació de 8 a 8,5 (mitjançant el càlcul de la mitjana ponderada) poden sol·licitar la presentació del TFG davant tribunal.

- La defensa oral del treball davant un tribunal (si escau) tindrà una puntuació sobre 10, amb un pes del 15% de la nota final (mitjançant el càlcul de la mitjana ponderada).

Finalment, es recorda que, d'acord amb la normativa sobre frau acadèmic i l'article 37 del Reglament Acadèmic, el frau en un element d'avaluació és motiu de suspens. Per això mateix, en el cas del Treball de Fi de Grau, la detecció de plagi en alguna part del document entregat per l'estudiant suposarà la qualificació de «0» per a la convocatòria d'aquest curs acadèmic.

Seguidament, s'ofereixen dues rúbriques d'avaluació per a l'orientació de l'alumnat i del professorat:

6.1. Rúbrica per a l'avaluació de la memòria final³

Taula 3

Rúbrica per a l'avaluació de la memòria final (fase 3)

Ítem	Inadequat (Suspès: 0-4)	Bàsic (Aprovat: 5-6)	Adequat (Notable: 7-8)	Molt adequat (Excel·lent: 9-10)	Qualificació
Introducció i justificació	No introdueix i/o no justifica suficientment la importància, rellevància i l'aportació que significarà el treball sobre el tema seleccionat.	Introdueix i justifica de forma suficient la importància, rellevància i l'aportació que significarà el treball sobre el tema seleccionat.	Introdueix i justifica de forma adient la importància, rellevància i l'aportació que significarà el treball sobre el tema seleccionat.	Introdueix i justifica de forma molt adient la importància, rellevància i l'aportació que significarà el treball sobre el tema seleccionat.	
Objectius	Explica de forma difusa i molt poc concreta, de manera que no es desprèn una relació ordenada d'objectius concrets a assolir.	Expressa els objectius del treball de forma excessivament general i/o no seqüenciats adequadament.	Inclou una relació d'objectius, redactats de forma apropiada, encara que la claredat i/o concreció d'almenys alguns d'aquests no permet comprovar fàcilment si s'han assolit.	Fa una explicació clara, concisa i concreta de cada un dels objectius proposats. La seva redacció permet comprovar si s'han assolit.	

³ El professorat disposarà de rúbriques de seguiment de les fases prèvies al lliurament final mitjançant el document de recursos elaborat per la Facultat d'Educació.

Marc teòric	Recull de manera insuficient i inadequada els coneixements previs existents sobre el tema d'investigació, és a dir, les teories i els conceptes principals, les investigacions precedents i els resultats principals.	Recull de manera suficient però excessivament breu o poc argumentada els coneixements previs existents sobre el tema d'investigació, és a dir, les teories i els conceptes principals, les investigacions precedents i els resultats principals.	Recull de manera adient i amb argumentació coherent els coneixements previs existents sobre el tema d'investigació, és a dir, les teories i els conceptes principals, les investigacions precedents i els resultats principals.	Recull de manera molt adient, completament i argumentada els coneixements previs existents sobre el tema d'investigació, és a dir, les teories i els conceptes principals, les investigacions precedents i els resultats principals.
Metodologia	Describeu de manera inadequada els procediments utilitzats, que metodològicament no permeten assolir alguns dels principals/tots els objectius proposats.	Describeu de forma excessivament breu o poc argumentada. Els procediments són bàsicament adequats al problema plantejat, encara que no s'ajusten a tots els objectius proposats.	Describeu de forma breu, encara que amb argumentació coherent, la metodologia utilitzada. Els procediments són adequats als objectius plantejats i permeten assolir-los.	Describeu de forma completa i argumentada la metodologia utilitzada. Els procediments descrits són adequats als objectius plantejats i permeten assolir-los.
Resultats	No presenta resultats o bé són incorrectes totalment o parcialment.	Els resultats presentats són correctes i complets, però contenen errors numèrics o de notació.	Els resultats són correctes i complets i els expressa amb la notació i les unitats adequades.	Exposa de forma excel·lent els resultats i provenen de forma natural del procediment seguit.
Discussió	No dona una interpretació coherent dels resultats obtinguts ni els relaciona amb els coneixements que la justifiquen.	Explica els resultats obtinguts relacionant-los exclusivament amb la realitat que es descriu.	Explica els resultats obtinguts relacionant-los amb coneixements relacionats amb la realitat que es descriu i amb situacions anàlogues en el mateix context.	Explica i interpreta els resultats obtinguts i proposa relacions amb coneixements previs i realitats anàlogues en un context més ampli.

Conclusions	Proporcions d'explicacions incoherents, sense recapitular ni destacar cap dels aspectes tractats.	Recapitula la feina feta, però sense emfatitzar cap aspecte, i/o la forma de presentar del text és inadequada.	Exposa ordenadament les aportacions realitzades, encara que no sintetitza adequadament.	Exposa de forma sintètica i ordenada lògicament les aportacions realitzades en el TFG.
Cites i referències	No s'han considerat les fonts documentals més importants sobre el tema. No inclou cites i referències bibliogràfiques.	Cites i referències incompletes o incorrectes. No evidencia una atenció adient a la diversitat tipològica de fonts.	Proporciona les referències bibliogràfiques completes, però algunes en format inadequat. No evidencia una atenció adient a la diversitat tipològica de fonts.	Proporciona referències bibliogràfiques completes. Presta notable atenció a la diversitat tipològica de fonts.
Qualitat de la presentació	Fa una memòria de molt baixa qualitat, amb errors tipogràfics i de format que dificulten la lectura i comprensió del treball.	Fa una memòria de poca qualitat. Els errors permeten seguir mínimament el desenvolupament del treball.	Inclou en la memòria un índex i numera correctament les pàgines. Comet alguns errors de format i organització, encara que no són prou seriosos per distreure el lector.	Inclou en la memòria un índex i numera correctament les pàgines. El format de la memòria és correcte.
Correcció ortogràfica, lèxica i sintàctica	Múltiples errades ortogràfiques i sintàctiques. Errades en l'ús de signes de puntuació. Ús incorrecte del lèxic.	Es comenten algunes errades ortogràfiques, de construcció sintàctica de les frases, en l'ús de signes de puntuació. Lèxic pobre.	Redacció correcta, a grans trets, encara que s'hi detecta alguna errada sintàctica o ortogràfica lleu. Lèxic correcte.	Redacció acurada, amb frases sintàcticament molt ben construïdes. No apareixen errades ortogràfiques. Bon ús dels signes de puntuació. Lèxic ric.

Nota. En aquesta taula es presenten les dimensions i els criteris d'avaluació a aplicar a la memòria de la fase 3 del TFG. Font: elaboració pròpia.

6.2. Rúbrica per a l'avaluació de les exposicions orals

Taula 4

Rúbrica per a l'avaluació de les exposicions orals

Ítem	Inadequat (Suspès: 0-4)	Bàsic (Aprovat: 5-6)	Adequat (Notable: 7-8)	Molt adequat (Excel·lent: 9-10)	Qualificació
------	----------------------------	-------------------------	---------------------------	------------------------------------	--------------

Presentació personal	Hi manca presentació	Massa extensa i confusa	Clara però poc concisa	Clara i concisa
Originalitat	No aporta res nou	Aporta alguns elements nous	Aporta elements nous poc atractius	Aporta elements nous i atractius
Volum de veu	Volum feble i inintel·ligible	Volum prou alt amb problemes de vocalització	Volum prou alt i clar	Volum prou alt, clar i emfatitza correctament
Comunicació no verbal	Mala postura i no mira cap al tribunal/tutor	Bona postura i no mira cap al tribunal/tutor	Bona postura a estones i mira cap al tribunal/tutor	Bona postura i mira cap al tribunal/tutor durant tota l'exposició
Preparació	Sembla que no ha preparat la presentació	Hi ha feina de preparació, però no ha assajat	Ha preparat la presentació, però no l'ha assajat prou	Ha preparat molt bé la presentació i l'ha assajat
Parla correctament	No parla amb claredat i costa d'entendre	Parla amb claredat i correcció una gran part del temps	Parla amb claredat i correcció gairebé tot el temps	Parla amb claredat i correcció tot el temps
Gramàtica i ortografia	Moltes errades de gramàtica, ortografia i puntuació	Hi ha poques errades de gramàtica, ortografia i puntuació	Gairebé no hi ha errades de gramàtica, ortografia i puntuació	No hi ha errades de gramàtica, ortografia i puntuació
Contesta preguntes	No contesta correctament	Contesta amb precisió algunes de les preguntes	Contesta amb precisió la majoria de les preguntes	Contesta amb precisió totes les preguntes
Informació rellevant	La presentació no s'entén	Costa seguir la presentació per manca de seqüència lògica	La informació es presenta de forma lògica	La informació es presenta de forma lògica i interessant
Síntesi	No hi ha cap esforç per sintetitzar la informació	Certes parts tenen síntesi però es divaga bastant	S'aprecia esforç per sintetitzar les parts principals	Gran capacitat de síntesi. Es divaga poc i es presenten les idees principals

Ús del temps	Acaba massa aviat o no té temps d'acabar	Al final ha de córrer per acabar la presentació	No distribueix correctament el temps	Utilitza el temps correctament i discuteix tots els aspectes del seu treball
Ús de taules i figures	No n'hi ha o són principalment decoratives	No són correctes, no afegeixen informació o interès. Poden distreure	Són correctes però no tenen interès o no s'entenen bé	Són correctes i afegeixen interès
Elements del text	És molt difícil de llegir	La lectura és difícil	La lectura és fàcil però no s'adequa amb l'exposició	La lectura és fàcil i s'adequa a l'exposició
Ús de terminologia específica	No utilitza terminologia específica	Utilitza poca terminologia específica i és confusa	Utilitza poca terminologia específica però correcta	Utilitza correctament terminologia específica
Coneixement del tema	Sembla que no coneix gaire bé el tema	Demostra un bon coneixement de parts del tema	Demostra un bon coneixement del tema	Demostra un coneixement complet del tema

Nota. En aquesta taula es presenten les dimensions i els criteris d'avaluació a aplicar durant les exposicions o defenses orals dels TFG (fases 3 i 4). Font: elaboració pròpia.

7. Format de presentació

En aquest apartat s'aporten orientacions sobre el format de presentació del document final que han d'acomplir totes les modalitats de TFG.

El TFG s'ha de presentar en un document format PDF i d'acord amb les indicacions següents:

7.1. Extensió i format del document

Pel que fa a l'extensió i al format del document a presentar:

- El TFG s'ha de presentar en un document en format PDF.

- L'extensió mínima del treball ha de ser de 40 pàgines i la màxima, de 60 amb els annexos a part.
- Els marges han de ser de 2,54 cm (marges estàndard de Word).
- Els tipus de font/lletra recomanats són: Calibri (11 punts), Arial (11 punts), Times New Roman (12 punts), Georgia (11 punts).
- Al peu de pàgina només hi ha d'haver el nombre de pàgina alineat a la dreta.

En el cas de les modalitats de revisió de la literatura i de recerca empírica, el TFG podrà tenir el format d'article científic d'acord amb les orientacions i condicions facilitades pel tutor/a.

7.2. Llenguatge acadèmic

El llenguatge emprat als treballs acadèmics ha d'adaptar-se a les característiques del registre formal científicotècnic propi de l'entorn universitari. En aquest sentit, es recomana seguir les indicacions següents:

- (a) Emprar llenguatge directe. L'escriptura acadèmica defuig de descripcions extenses i de pompositats exagerades. Ans al contrari, es caracteritza per ser directe, evitant els detalls que siguin evidents o innecessaris. Així doncs, es recomana emprar frases directes en lloc de circumloquis, evitar frases llargues mitjançant la substitució per altres de breus, evitar tautologies i redundàncies, simplificar les estructures de les frases (subjecte + verb + predicat), limitar l'ús d'adjectius, adverbis i frases descriptives, etc.
- (b) Emprar un llenguatge concís. Es tracta d'emprar les paraules i frases necessàries i indispensables per transmetre amb efectivitat les idees que volem comunicar. La concisió, però, no suposa emprar un estil telegràfic que indica pobresa expressiva. Es tracta que cada vocable o frase compleixi una funció específica. Així doncs, es recomana no repetir vocables, evitar els clixés lingüístics, eliminar les paraules comodí (paraules genèriques que encaixen a qualsevol part del discurs), preferir les paraules concretes a les abstractes, etc.
- (c) Emprar un llenguatge clar. S'ha d'escriure pensant en el nostre lector i en la necessitat de proporcionar-li una explicació detallada i clara. En aquest sentit, la nostra redacció ha d'emprar paraules i frases que expressin exactament allò que volem dir i sempre s'ha d'evitar donar peu a interpretacions i lectures subjectives. Així doncs, es recomana: evitar la ironia i l'humor en els treballs acadèmics, usar paraules i frases curtes, usar un llenguatge concret, il·lustrar amb exemples allò que es diu, recórrer a estructures que afavoreixin l'anticipació, com ara títols i subtítols enunciatius, resums d'informació, l'ús de quadres explicatius o que il·lustren visualment la informació...
- (d) Emprar un llenguatge que proporcioni coherència al text. Es tracta de desenvolupar i ordenar les frases i idees que componen el nostre text d'una manera lineal, estructurada, coherent i lògica, que en faciliti la comprensió per part del lector. Així doncs, es recomana sistematitzar, classificar i ordenar les idees que volem expressar al text, sigui per criteris cronològics (ordenar els esdeveniments en el temps), espacials (damunt, davall, a dins), causals (relacions causa-efecte), de proximitat semàntica, de comparació i contrast (semblances i diferències) o, senzillament, exposar les idees d'acord amb la manera com se n'hagi avaluat la importància per a l'exposició. Es recomana l'ús de connectors textuais per ordenar el discurs i presentar de manera lògica la informació.

- (e) Emprar de forma precisa la terminologia especialitzada en l'àmbit de l'Educació. Cada disciplina acadèmica té un conjunt de termes i de conceptes específics que empen els especialistes per referir-se als seus objectes d'estudi, teories, processos, etc. El llenguatge i l'escriptura acadèmica es caracteritzen per l'ús d'aquests conceptes tècnics i terminologies que hem de dominar per poder avançar en el coneixement del nostre camp d'estudi.
- (f) Estructurar bé el text. Es recomana: estructurar el text en apartats i subapartats clars (amb títols i subtítols), ordenar el text en frases i paràgrafs que tinguin una seqüència lògica, coherent i clara, exposar una idea per paràgraf, utilitzar de manera adequada els connectors argumentatius, la idea principal del paràgraf ha d'estar formulada al principi, no s'han d'elaborar paràgrafs excessivament llargs.
- (g) No opinar sense fonamentar. El llenguatge i la redacció acadèmica exclouen de soca-rel les opinions personals sense cap fonament. Al contrari, hi hem d'aportar arguments basats en evidències que convencin de manera demostrativa el lector; per exemple, per fer-ho, hi podem aportar fets, dades, cites, reflexions, arguments, etc. En definitiva, en l'àmbit acadèmic les nostres opinions personals no tenen cap validesa si no es basen en dos elements fonamentals, que són els següents:
- a. Arguments d'autoritat: cal basar-se en especialistes i acadèmics de trajectòria contrastada sobre una temàtica i citar-los quan usem els seus treballs per il·lustrar les nostres idees.
 - b. Evidències i dades empíriques: cal fonamentar-se en dades oficials i evidències empíriques que provinguin d'investigacions acadèmiques serioses i que cal citar per il·lustrar les idees expressades.
- (h) Evitar la primera persona i despersonalitzar el llenguatge. El llenguatge i l'escriptura acadèmica i científica es caracteritzen per l'ús d'un llenguatge «neutre» i «asèptic» que implica una despersonalització. Es tracta de distanciar-se de l'objecte d'estudi i parlar-ne de la manera més distant i objectiva possible. Així doncs, es recomana evitar les expressions que utilitzen la primera persona i, en lloc d'aquestes, emprar les formes impersonals i pròpies de la passiva reflexa, les terceres persones etc.
- (i) Usar correctament els verbs i els temps verbals. Això no sols significa conjugar de manera correcta els verbs, sinó que també implica:
- a. Usar els temps verbals en funció de l'apartat. Cada apartat d'un treball acadèmic se sol redactar emprant un temps verbal distint; és important que es respectin aquests temps verbals, perquè també ajuden a organitzar les idees pròpies. Per exemple:
 - i. La introducció i el problema d'estudi es redacten normalment en present (exemple: «Aquest estudi es focalitza en l'abandonament educatiu primerenc que es produeix de manera específica en la formació professional de grau mitjà»).
 - ii. Els objectius es redacten en present infinitiu (exemple: «L'objectiu general d'aquest treball és analitzar l'abandonament que es produeix en la formació professional de grau mitjà»).
 - iii. La metodologia i els procediments es redacten en passat (exemple: «Les dades es varen obtenir mitjançant un qüestionari»).

- iv. Els resultats d'un treball acadèmic es redacten en passat (exemple: «Es varen analitzar les taxes d'abandonament per sexe i s'hi varen trobar diferències estadísticament significatives»).
 - v. Les conclusions es redacten en present (exemple: «Els resultats obtinguts assenyalen que, a les Illes Balears, és convenient implementar polítiques de prevenció de l'abandonament educatiu focalitzades en els alumnes varons»).
 - vi. Les recomanacions es redacten en condicional o futur (exemple: «Les futures investigacions haurien d'aprofundir en les diferències que es produeixen entre estudiants d'origen natiu i immigrants»).
- b. Parar atenció als verbs utilitzats quan se citen altres autors. Per una banda, hi ha infinitat de verbs i d'expressions formals per citar autors que s'han d'utilitzar i s'han de combinar per evitar reiteracions i repeticions. Per exemple:
- i. «Cerdà et al. (2020) diuen que...» (Menys recomanable)
 - ii. «D'acord amb els resultats de Cerdà et al. (2020)...» (Més recomanable)

7.3. Llenguatge inclusiu i no sexista

El TFG, a més de les característiques que ha de tenir el text i a les quals s'ha fet referència en l'apartat anterior, ha d'estar exempt de prejudicis i estereotips, evitant perpetuar creences degradants per a les persones. Per això, cal emprar un llenguatge respectuós i inclusiu en aspectes com el gènere, l'edat, la diversitat funcional, l'origen etnocultural, l'orientació sexual i el nivell socioeconòmic.

Conseqüentment, es recomana seguir les indicacions que sobre aquest tema s'assenyalen en la setena edició de les normes APA i que es pot consultar a l'enllaç del requadre.

-Formato APA 7ª edición: Lenguaje libre de sesgos. *Psyciencia* 3/09/2020:

<https://www.psyciencia.com/normas-apa-7-edicion-lenguaje-libre-de-sesgos/#identidad-de-genero>

Alguns documents sobre l'ús de llenguatge inclusiu i no sexista

- Guia "Llenguatge per la igualtat a l'educació" que recomana l'Oficina per a la Igualtat d'Oportunitats entre Dones i Home de la UIB: https://oficinaigualtat.uib.cat/digitalAssets/297/297562_llenguatge-per-la-igualtat-a-leducacio.pdf

- El gènere en els documents de la Universitat de les Illes Balears: https://pl.uib.cat/digitalAssets/613/613061_el-ganere-en-els-documentos-de-la-uib.pdf

- Altres guies sobre llenguatge inclusiu o per un ús no sexista que recomana l'Oficina per a la Igualtat d'Oportunitats entre Dones i Home de la UIB: <https://oficinaigualtat.uib.cat/Recursos-i-Documentacio/Guies-per-lus-no-sexista-del-llengutge-o-dus-inclusiu/>

- Capítol X («El sexisme en el llenguatge») de la quarta edició del Manual d'estil. La redacció i l'edició de textos, de Josep M. Mestres, Joan Costa, Mireia Oliva i Ricard Fité (edició digital de l'IEC): https://estil.llocs.iec.cat/wp-content/uploads/sites/24/2019/02/10_Pag_385-444_p.pdf.

7.4. Cites i referències

Els TFG han de ser treballs originals i inèdits elaborats per l'alumnat. Per aquest motiu, es recorda que una de les exigències del món acadèmic és la integritat i l'honestedat. Per tal d'evitar el plagi, cal citar i referenciar totes les fonts documentals emprades en l'elaboració del TFG: articles de revistes acadèmiques, llibres, legislació, pàgines web, notícies de diari, entrades d'enciclopèdia, tesis doctorals, imatges, etc. Si s'empren les idees d'altres sense citar, es pot incórrer en plagi i obtenir una avaluació negativa. Les cites i les referències s'han de redactar seguint les normes APA de la 7a edició.

Alguns documents sobre les cites i les referències

- Servei de Biblioteca i Documentació (s/d). *Citacions i referències en estil APA 7a ed.* UIB. https://biblioteca.uib.cat/digitalAssets/640/640512_exemples_apa-7a-ed.pdf.

American Psychological Association. (2022). *APA Style common reference examples guide*. <https://apastyle.apa.org/instructional-aids/reference-examples.pdf>

7.5. Taules i figures

El text, les taules i les figures són les tres principals formes de comunicar les idees. Com s'ha assenyalat en apartats anteriors, el text ha d'estar adaptat a les característiques del registre formal científicotècnic. Ha de ser directe, concís, clar, coherent, precís, no fonamentat en opinions, despersonalitzat, usant correctament els verbs i sense faltes d'ortografia ni de sintaxi. Tot seguit, s'assenyalen indicacions sobre les figures i les taules.

-En relació amb les taules

Les taules que s'incorporen en els TFG s'han d'elaborar seguint les normes APA. Segons aquesta normativa, les taules han de tenir:

Nombre de la taula. El nombre de la taula (vegeu l'exemple de la taula 1) s'assigna en funció de l'ordre d'aparició de la taula en el treball. S'ha de posar en negreta.

Títol. El títol de la taula n'ha de descriure perfectament el contingut.

Encapçalament. Les taules poden incloure una varietat de capçaleres segons la naturalesa i disposició de les dades. Totes les taules han d'incloure capçaleres de columna. Se suggereix centrar el text de les capçaleres de les columnes.

Cos de la taula. Les taules estan formades per columnes i files presentant nombres, text o una combinació d'ambdós. Normalment no es presenten les taules amb «quadricula» sinó que únicament es marquen les parts superior i inferior de l'encapçalament i la inferior de la taula. Inclou totes les files i columnes d'una taula.

Nota. No és un component obligatori, només s'ha de posar en aquells casos en què es considera que el contingut de la taula no es pot entendre només amb el títol o amb les mateixes dades. També s'ha d'utilitzar per assenyalar la font.

Es recomana elaborar i presentar un índex de taules que hauria d'anar després de l'índex de continguts del document.

Seguidament s'ofereix un exemple de taula amb format APA 7a edició.

Taula 1.

Tipus i característiques dels TFG a la Facultat d'Educació de la UIB

Tipologia de TFG	Definició	Volum estimat de fonts consultades per a l'elaboració	Suposa la generació de nou coneixement i de dades empíriques
Treball de planificació d'intervenció professional	Centrat en l'anàlisi d'aspectes d'algun àmbit de la pràctica educativa, psicoeducativa o socioeducativa, proposant, en alguns casos, millores o solucions.	Mig-alt	No
Revisions de la literatura	Els treballs de revisió de la literatura se centren en l'anàlisi de l'estat del coneixement empíric sobre un tema específic.	Molt alt	No
Treballs de recerca empírica	Se centren a explorar un aspecte concret d'un tema o fenomen amb l'objectiu de produir informació i coneixement nou que es pugui afegir al ja existent.	Alt	Sí

Nota. En aquesta taula es descriuen algunes de les característiques principals que presenta cada modalitat de TFG que pot elaborar l'alumnat de la Facultat d'Educació de la UIB. Font: elaboració pròpia.

-En relació amb les figures.

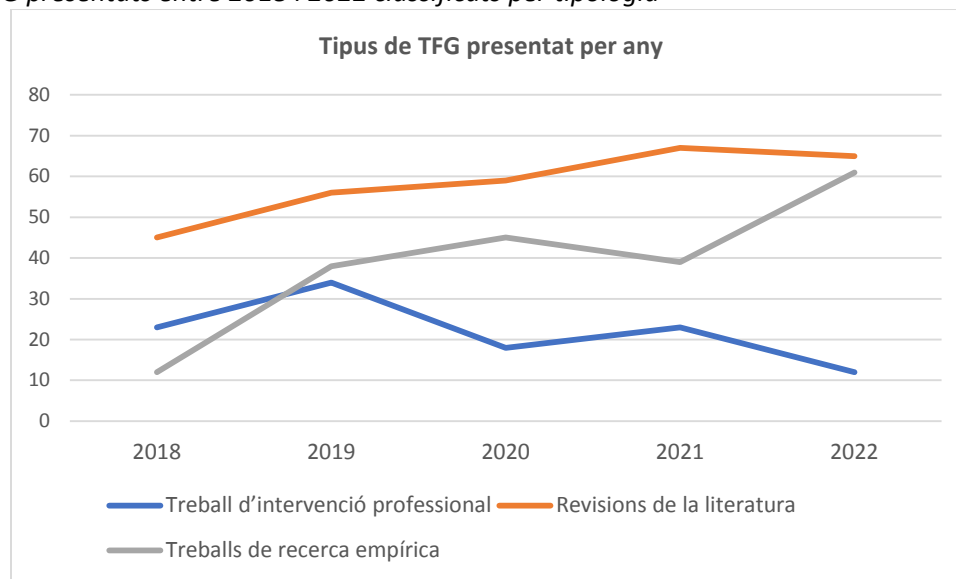
D'acord amb la normativa APA, es consideren figures tots els elements visuals que no siguin taules. Així, il·lustracions, infografies, fotografies, gràfics de línies o de barres, diagrames de flux, dibuixos, mapes, etc. són considerats figures. Les figures han de tenir la seva numeració diferent a la de les taules en funció de l'ordre en el qual apareixen en el text.

Es recomana elaborar un índex de figures que hauria d'anar després de l'índex de continguts del document.

Seguidament s'ofereix un exemple de figura amb format APA 7a edició⁴.

Figura 1

Nombre de TFG presentats entre 2018 i 2022 classificats per tipologia

Nota. En aquest gràfic es representa l'evolució, entre 2018 i 2022, en el nombre de TFG presentats a la Facultat d'Educació de la UIB segons la seva tipologia. Font: elaboració pròpia.

Documents sobre l'elaboració de taules i figures d'acord amb les normes APA 7a edició

- Normes APA 7a edició per taules: <https://normas-apa.org/estructura/tablas/>
- Normes APA 7a edició per figures: <https://normas-apa.org/estructura/figuras/>

8. Estructura general dels TFG

Independentment de la modalitat, els TFG s'han d'estructurar en els apartats següents:

⁴ Les dades que es presenten al gràfic són fictícies.

- (1) Portada
- (2) Resum i paraules clau
- (3) Índex
- (4) Cos principal
- (5) Referències

Opcionalment, es pot incloure un altre apartat final amb annexos

A continuació s'ofereixen orientacions generals per a cadascuna d'aquests parts. Cal assenyalar, però, que el cos principal pot diferir de forma considerable segons la modalitat. És per això que a l'apartat següent d'aquesta guia s'aportaran recomanacions i orientacions específiques per al cos principal de cada modalitat de TFG.

8.1. Portada

La portada del treball acadèmic té l'objectiu d'identificar els elements bàsics com el títol del treball (que ha de descriure clarament la temàtica abordada); el nom de la persona autora del treball i de qui l'ha tutoritzat; informació institucional pertinent com el nom de la institució on es presenta (universitat, logotip, etc.), la titulació a la qual opta l'autor (grau), la data d'entrega, etc.

En el cas del TFG hi ha una portada estandarditzada que ha d'emprar-se obligatòriament, on l'alumnat només ha de personalitzar els detalls concrets.

Des d'aquests enllaços es pot accedir a la plantilla de la portada i descarregar-la (versions en català i en castellà):

https://ugeg.uib.cat/digitalAssets/603/603809_CorPortada-TFG_cat-3.docx

https://ugeg.uib.cat/digitalAssets/603/603815_Portada-TFG_esp.docx

8.2. Resum i paraules clau

Independentment de la modalitat de TFG, s'ha de fer un resum breu i clar del treball realitzat sense excedir les 300 paraules. Es recomana fer referència al tema o problema d'investigació, als objectius principals i a les hipòtesis o preguntes de recerca (si és el cas), a la metodologia emprada, als principals resultats obtinguts i, finalment, les conclusions i/o recomanacions més destacables del treball. El resum ha de presentar-se per duplicat: en l'idioma en què es fa el treball (català o castellà) i en anglès.

Acompanyant el resum del treball s'han d'incloure entre 3 i 10 paraules clau i que són termes que identifiquen el contingut del treball. Una bona estratègia per definir aquestes paraules consisteix a consultar alguns dels Tesaurus més emprats en l'àmbit de la recerca en Ciències Socials i Educació.

Des d'aquests enllaços es pot accedir a alguns dels tesaurus més emprats en l'àmbit de l'educació i les ciències socials:

- Tesaurus de l'Educació UNESCO-OEI: <http://www.ibe.unesco.org/es/tesauro-de-la-educaci%C3%B3n-unesco-oie>
- Tesaurus Europeu de l'Educació: <https://www.vocabularyserver.com/tee/es/>
- Tesaurus ERIC: <https://eric.ed.gov/?ti=all>

8.3. Índex o taula de continguts

Independentment de la modalitat de TFG, l'índex ha d'incloure els distints apartats i subapartats en els quals s'organitza i estructura el document per tal de facilitar la orientació al lector.

D'acord amb la normativa APA, es recomana seguir les orientacions següents:

- El títol («Taula de contingut»), en negreta, centrat a la part superior de la pàgina.
- Marges d'una polzada (2,54 cm) a tots els costats.
- El mateix tipus i mida de font que s'utilitza a la resta del text.
- Interlineat doble.
- No utilitzar numeració als títols o subtítols.
- Utilitzar una sagnia de mitja polzada (1,27 cm) per a cada nivell de subtítol.
- Posar el número de pàgina on s'inicia cada apartat i subapartat.

Es recomana l'ús de l'eina «estils» del WORD per estructurar els distints apartats i subapartats del treball, perquè després permet elaborar taules de contingut de manera automatitzada.

Imatge 1

Exemple de format i estructura d'una taula de continguts

ÍNDICE

RESUMEN DEL PROYECTO Y ABSTRACT.....	4
1. JUSTIFICACIÓN	5
2. MARCO TEÓRICO.....	6
2.1. Signos y sistemas de signos no lingüísticos.....	8
2.2. Características de los signos no verbales.....	9
2.3. Marcas quinésicas.....	9
2.3.1. Gestos corporales:.....	9
2.3.2. Gestos faciales.....	11
2.4. Reguladores no verbales.....	14
2.5. La kinésica y proxémica.....	14
2.6. La comunicación entre profesor- alumno.....	14
2.6.1. Comunicación Afectiva.....	14
2.6.2. Comunicación Autoritaria:.....	14
2.6.3. Comunicación Conciliadora:.....	15
2.6.4. Comunicación Flexible:.....	15
2.6.5. Comunicación Jerárquica.....	15
3. PROBLEMA DE LA INVESTIGACIÓN.....	15
4. OBJETIVOS E HIPÓTESIS DE LA INVESTIGACIÓN.....	15
5. POBLACIÓN DE ESTUDIO.....	16
6. METODOLOGÍA.....	17
7. CRONOGRAMA.....	18
8. PROCEDIMIENTO DE INVESTIGACIÓN.....	19
9. CONCLUSIONES.....	20
10. AUTOEVALUACIÓN.....	28
11. BIBLIOGRAFÍA.....	29
12. ANEXOS.....	30
12.1. ANEXO 1.....	31

Nota. Exemple d'índex paginat d'un TFG. Font: Núñez, 2017.

8.4. Cos principal

El cos principal del treball ha de seguir el model IMRiD (acrònim format a partir dels termes *introducció, mètodes, resultats* i *discussió*), que és l'estructura estàndard més acceptada en l'àmbit de la comunicació acadèmica. No obstant això, i com ja s'ha assenyalat, el cos principal pot diferir de forma considerable segons la modalitat.⁵

A continuació, s'assenyalen orientacions per estructurar els treballs, d'acord amb el format IMRiD:

8.4.1. Introducció i justificació

És l'apartat on ha de presentar-se al lector el contingut i el context del treball. Ha d'incloure respostes a qüestions com: Què s'investiga en el treball? Quina és la problemàtica d'estudi? Per què és pertinent i rellevant investigar aquesta temàtica? Amb quina finalitat ho investigam? Com es relaciona el treball amb les

⁵ Per això, i com ja s'ha dit, en l'apartat següent d'aquest document s'assenyalen diverses orientacions sobre l'especificitat de l'estructura del cos principal que s'ha d'adoptar en cada modalitat de TFG.

competències de la titulació? Els darrers paràgrafs d'aquest apartat poden dedicar-se a una petita descripció de l'estructura del document i anticipar al lector el contingut dels apartats principals.

8.4.2. Objectius i hipòtesis

Els elements que s'han d'incloure en aquest apartat poden o han d'aparèixer també a la introducció (secció precedent) de manera narrativa. No obstant això, als treballs acadèmics s'ha de dedicar un apartat específic per explicitar i enumerar breument qüestions del plantejament de la investigació realitzada, com ara l'objecte d'estudi, els objectius generals i específics, les preguntes d'investigació i les hipòtesis (si és el cas), i la finalitat.

8.4.3. Marc teòric

Als treballs acadèmics es reserva un espai extremadament important en el qual es recullen de manera àmplia els coneixements previs existents sobre el tema d'investigació, és a dir, les teories i els conceptes principals, les investigacions precedents i els seus resultats principals, etc. En aquest apartat es respondrien qüestions com: Quins són els antecedents i l'estat de la qüestió sobre el tema estudiat? Quins són els conceptes i les teories principals que se n'han d'analitzar?

8.4.4. Metodologia

La metodologia és l'apartat que respon la pregunta: Com s'ha fet la investigació? En aquest sentit, s'han de descriure elements com la perspectiva metodològica utilitzada (qualitativa/quantitativa/mixta), el disseny de l'estudi (població d'estudi, mostreig i característiques de la mostra, etc.), el procediment emprat al treball de camp per a la recollida de dades, les consideracions ètiques per a la investigació (si n'hi hagués), l'operacionalització del mesurament de les variables, les tècniques d'investigació i d'anàlisi utilitzades, etc.

8.4.5. Resultats

En aquest apartat es respon la pregunta: Quins resultats s'han obtingut en la investigació? En aquest sentit, s'han de presentar i descriure els resultats obtinguts en la investigació aplicant les tècniques descrites en la metodologia a les dades obtingudes en el treball de camp. És necessari acompanyar el text de la descripció dels resultats obtinguts amb taules, gràfics i imatges que il·lustrin els resultats descrits al text i hi donin suport visual.

8.4.6. Discussió i conclusions

Es tracta d'un apartat fonamental de les investigacions en el qual es poden incloure més subapartats (limitacions, recomanacions per a futures investigacions, recomanacions per a la pràctica, etc.) segons la investigació realitzada. Sigui com sigui, tot seguit s'assenyalen les característiques principals d'aquests punts.

Discussió. En una discussió s'estableix una relació integral i coherent entre el marc teòric (i els antecedents de la investigació) i els resultats obtinguts en la investigació. L'objectiu és explicar i contextualitzar els resultats tenint en compte els conceptes teòrics i el coneixement previ sobre el tema investigat.

Conclusions. A les conclusions s'han de presentar els resultats significatius principals obtinguts en la investigació, i donar resposta als objectius i a les hipòtesis que s'hi havien plantejat inicialment.

Limitacions de la investigació. És especialment important incloure i explicitar les limitacions que presenta una investigació, els errors comesos, els aspectes que no s'han pogut respondre o en els quals no s'ha pogut aprofundir, etc. Aquesta secció no sols ajuda l'autor en el seu procés d'aprenentatge com a investigador, sinó que també ajuda el lector a identificar errors que convé tenir en compte en futures investigacions i a interpretar els resultats de la investigació contextualitzant-los amb les limitacions amb les quals s'han obtingut.

Recomanacions per a futures investigacions. Després d'una investigació és summament important identificar aquells aspectes que han quedat per resoldre o aquells en els quals les futures investigacions s'haurien de focalitzar i hi haurien d'aprofundir. Es tracta d'identificar llacunes en el tema objecte d'estudi —tenint en compte el procés dut a terme— que ajudin els futurs investigadors que segueixin la línia d'investigació.

Recomanacions pràctiques. La finalitat de la ciència no és generar i acumular coneixement *per se*, sinó que el coneixement generat hauria de tenir implicacions pràctiques i ser útil al propòsit de millorar la societat i la vida de les persones. En aquest sentit, les investigacions han d'incorporar recomanacions per a la pràctica en les disciplines estudiades. Aquest apartat és potser encara més rellevant, si fos possible, en les investigacions i els treballs d'intervenció (molt freqüents en Educació Social i Treball Social).

8.5. Referències

La llista de referències és una secció amb entitat pròpia i que se situa al final del treball. Es tracta de l'apartat del treball on apareixen les fonts d'informació citades al llarg del treball. Es tracta de proveir els nostres lectors de la informació necessària per poder localitzar-les i consultar-les, si ho desitja. Generalment, en Ciències Socials, aquest apartat ha d'acomplir els requisits del model APA 7a edició.

A l'hora d'elaborar un apartat de referències es recomana prestar atenció a les recomanacions següents:

- La llista de referències apareix al final del treball en un apartat independent (no s'ha de confondre amb la bibliografia). L'apartat de referències ha d'aparèixer a l'índex de continguts del document.
- S'han d'incloure totes les referències de tots els documents emprats i citats al treball.
- S'ha de prestar atenció i assegurar-se que els cognoms dels autors i les dates concorden amb les que apareixen a les referències, per no confondre el lector.
- Cada referència ha d'anar en un paràgraf independent, i els paràgrafs s'ordenen alfabèticament.
- Les referències (amb APA 7a edició) no van mai numerades, ni amb punts ni amb guions. Ha d'aplicar-se la sangria francesa (1,27 cm del marge esquerre del document) que faciliti la localització dels cognoms dels autors (que estan ordenats alfabèticament).
- A totes les referències, sempre que es pugui, s'ha d'aportar DOI en format URL per tal de facilitar al lector l'accés a la font.
- Si la referència no té DOI, cal aportar un enllaç que doni accés a la font. Aquest enllaç ha d'escurçar-se emprant la pàgina <<https://bitly.com/>>.

8.6. Annexos

Els annexos són també un apartat opcional i sols s'aporten si l'autor ho considera necessari. Es tracta d'un espai on incorporar documents o informació addicional i complementària a la investigació realitzada. És a dir, aporten informació «extra» però no imprescindible. Si la informació és imprescindible per a la comprensió del treball, aleshores hauria d'incloure's en l'apartat corresponent del document.

Alguns exemples d'annexos freqüents als treballs acadèmics poden ser: l'instrument o qüestionari complet emprat per recaptar informació (a les investigacions quantitatives), les transcripcions de les entrevistes o grups de discussió (a les investigacions qualitatives), mapa del barri on s'ha fet un estudi o intervenció que il·lustra les problemàtiques tractades (als treballs d'intervenció professional), etc.

9. Orientacions sobre el cos principal de les diverses modalitats de TFG

Com ja s'ha assenyalat, el cos principal pot diferir de forma considerable segons la modalitat. Per això, en aquest apartat s'assenyalen orientacions sobre l'especificitat de l'estructura que s'ha d'adoptar en cada modalitat de TFG.

9.1. Sobre el cos principal dels treballs de revisió de la literatura

9.1.1. Introducció i justificació

S'ha d'explicar per què és important fer un TFG sobre el tema elegit, justificar la seva importància, els motius de l'elecció i la rellevància. Per a la justificació es poden emprar arguments personals —pel vostre interès sobre el tema— i arguments d'experts, polítics, d'agents implicats en el tema que es vol tractar, etc. També cal fer una valoració sobre les competències de la titulació que es treballaran amb el TFG.

Es recomana que aquest apartat tingui una extensió d'unes dues o tres pàgines.

9.1.2. Marc teòric

Cal definir els conceptes fonamentals que enquadren el TFG i, per això, s'ha de presentar el marc teòric o conceptual del tema que es tracta. Aquest marc ha d'incloure exclusivament aquells aspectes que són rellevants per entendre o situar científicament el desenvolupament de la revisió presentant-ne els conceptes bàsics.

9.1.3. Objectius

S'han de formular els objectius amb molta precisió. Cal especificar de la manera més clara possible les qüestions a què es pretén donar resposta amb el treball, clarificant les preguntes de recerca. Cal tenir present, com ja s'ha assenyalat, que les revisions poden servir per contrastar hipòtesis, identificar llacunes en el tema objecte d'estudi, identificar metodologies, destriar enfocaments teòrics, comparar resultats, identificar àmbits científics des dels quals és tractat un tema, etc.

9.1.4. Metodologia

Descripció de com s'ha dut a terme l'estudi. Es tracta d'una descripció detallada amb la finalitat que un altre investigador el pugui repetir, i replicar o refutar els nostres resultats.

En la modalitat de revisió de la literatura cal explicar:

Com s'han identificat els documents, assenyalant bases de dades emprades, repositoris i cercadors de literatura científica, explicant les estratègies de cerca emprades.

Com s'han seleccionat els documents a analitzar. Aquesta selecció s'ha de fer a partir d'uns criteris clars que orientin la inclusió o l'exclusió de treballs per a l'anàlisi.

Explicitar els criteris d'inclusió i exclusió dels documents objecte d'anàlisi.

9.1.5. Resultats

En l'apartat de resultats s'han d'oferir de forma clara i concisa els resultats obtinguts a l'estudi.

Els resultats de la recerca documental es poden presentar ordenats en dues categories: resultats bibliomètrics i resultats de contingut. Sigui com sigui, és important tenir en compte que els resultats s'han de presentar d'acord amb els objectius del treball.

Nombre aproximat de pàgines: entre 15 i 20.

9.1.6. Discussió i conclusions

En aquest apartat, que evidentment s'ha de fonamentar amb els resultats obtinguts, s'han d'assenyalar les conclusions, les limitacions del treball (explicar aspectes pendents sobre el tema revisat i quines coses es podrien millorar del TFG) i les recomanacions per continuar treballant sobre el tema. També es pot fer referència a propostes per a la pràctica.

9.2. Sobre el cos principal dels treballs de recerca empírics

9.2.1. Introducció i justificació

S'ha d'explicar per què és important fer un TFG sobre el tema elegit, justificar la seva importància i la rellevància. És recomanable descriure i valorar les competències de la titulació que es treballaran amb el TFG. Es recomana que aquest apartat tingui una extensió d'unes dues o tres pàgines.

9.2.2. Marc teòric. Estat de la qüestió

Plantejament de la problemàtica en què se situa el treball, interès per al camp de coneixements específic i justificació de la qüestió abordada com a objecte d'estudi dins aquesta problemàtica. És important aportar una revisió dels antecedents del tema, centrant-se en les investigacions més destacables. Cal ser concisos i incloure exclusivament els aspectes que són rellevants per entendre o situar científicament el desenvolupament de la recerca que s'ha fet.

9.2.3. Interrogants, objectius, hipòtesis

Presentació de les hipòtesis o de les preguntes d'investigació que orienten el treball.

9.2.4. Metodologia

A. Per a treballs empírics (basats en l'estudi de subjectes)

En aquest apartat s'ha de fer una descripció de com s'ha dut a terme l'estudi. Es tracta d'una descripció detallada amb la finalitat que un altre investigador el pugui repetir, i replicar o refutar els nostres resultats. Cal fer referència a:

- Participants o mostra: grup o grups de subjectes que participaran en l'estudi.
- Explicació de procediment de mostreig quan correspongui (mètodes quantitius o qualitius), o de la selecció i construcció del cas i de la seva significació quan correspongui (mètodes qualitius).
- Consideracions ètiques: descripció dels processos duts a terme per assegurar que el treball s'ha fet de forma ètica i sense fer mal a cap persona o centre participant.
- Explicació sobre els instruments emprats per a l'obtenció de les dades (per exemple, detallar el qüestionari emprat, etc.).
- Mesurament: cal explicitar els conceptes que s'han mesurat i com s'han mesurat (operacionalització de variables).
- Descripció del procediment. Aquest apartat ha de descriure la seqüència de passos que hem seguit per fer l'estudi. Descripció del procés de recollida i processament de la informació.
- Anàlisi. Explicació sobre el tractament de la informació: descripció de les anàlisis fetes per a la interpretació de les dades, les tècniques emprades, etc.

B. Per a treballs empírics, no basats en l'estudi de subjectes

En aquest apartat s'ha de fer una descripció de com s'ha dut a terme l'estudi. Es tracta d'una descripció detallada amb la finalitat que un altre investigador el pugui repetir, i replicar o refutar els nostres resultats. Cal fer referència a:

- Explicació del procediment que correspongui (mètodes quantitius o qualitius).
- Explicació sobre l'obtenció de les dades.
- Descripció del procediment. Aquest apartat ha de descriure la seqüència de passos que hem seguit per fer l'estudi. Descripció del procés de recollida i processament de la informació.
- Explicació sobre el tractament de la informació: descripció de les anàlisis fetes per a la interpretació de les dades.

C. Per a treballs històrics i d'altres basats en documentació i fonts

- Indicació precisa de les fonts que es fan servir justificant la selecció i explicant-ne l'adequació per donar resposta als interrogants plantejats.
- Explicar el procediment de localització de les fonts documentals que s'han fet servir.
- Anàlisi de les fonts indicant la seva fiabilitat i els aspectes que poden influir en la informació que aporten.
- Anàlisi de les fonts per indicar amb precisió la informació que aporten.
- Explicació de procediment seguit per interpretar les fonts: comparació amb altres fonts o estudis, mètodes quantitius d'anàlisi de text, altres.
- Consideracions ètiques: descripció dels processos duts a terme per assegurar que el treball s'ha fet de forma ètica i sense afectar els drets d'imatge i altres de les persones afectades.

9.2.5. Resultats

Presentació, de forma clara i concisa, dels resultats obtinguts a l'estudi, mitjançant text i, en el seu cas, imatges, taules i figures.

9.2.6. Discussió i conclusions

En aquest apartat s'han d'interpretar els resultats obtinguts, comparant-los amb els d'estudis previs. Es poden esmentar investigacions futures, així com possibles usos dels resultats. En aquesta part sovint es tenen en compte possibles objeccions, limitacions i comentaris dels resultats.

9.3. Sobre el cos dels treballs de planificació de la intervenció professional

A continuació es presenten algunes orientacions per a la modalitat de planificació d'intervencions professionals. En el cas que l'alumnat hagi lligat el TFG a les pràctiques i hagi implementat i avaluat la planificació, el tutor/a li facilitarà elements per adaptar el seu treball a les característiques concretes de l'experimentació.

9.3.1. Introducció i justificació

S'ha d'explicar per què és important fer un TFG sobre aquest tema, justificar la seva importància, els motius de l'elecció i la rellevància. És recomanable descriure i valorar les competències de la titulació que es treballaran amb el TFG.

Aquest apartat ha de tenir una extensió d'unes dues o tres pàgines.

9.3.2. Revisió de la literatura. Marc teòric

La revisió de la literatura s'haurà de centrar en les publicacions existents sobre la temàtica de la situació o cas o del projecte, metodologia, mitjans o recursos a dissenyar o implementar (es recomana que en unes 6-10 pàgines).

Cal documentar mitjançant un marc teòric (es recomana que en unes 6-10 pàgines) els fonaments que enquadren la proposta.

9.3.3. Anàlisi del context. Identificació de necessitats

Es tracta d'analitzar les necessitats que justifiquin la planificació de la intervenció.

9.3.4. Disseny de la intervenció

Assenyalant:

Objectius
Activitats
Metodologia
Recursos
Temporalitat
Instruments d'avaluació

9.3.5. Conclusions

En aquest apartat s'ha d'analitzar el possible impacte de la intervenció planificada, comparant-lo amb el d'experiències prèvies detectades en la revisió de la literatura o a partir de les aportacions de persones expertes, aportacions teòriques, etc.

10. Preguntes freqüents

-Quins requisits acadèmics necessita l'alumne per poder-se matricular del TFG?

Per poder matricular el Treball de Fi de Grau, l'alumne ha d'haver superat un mínim de 150 crèdits entre els quals s'han d'incloure totes les assignatures de caràcter bàsic. En el cas del grau en Educació Infantil, l'alumne ha de tenir aprovats 150 crèdits entre els quals s'han d'incloure 60 crèdits de formació bàsica.

-És possible l'ampliació de matrícula del TFG?

En cap cas el Treball Fi de Grau no es podrà inscriure durant els períodes d'ampliació de matrícula.

-Es pot demanar convocatòria anticipada (febrer) del TFG?

La sol·licitud s'ha de presentar en els terminis indicats en la Normativa de la Facultat d'Educació sobre el procediment de sol·licitud d'avaluació anticipada. En el cas del Treball Final de Grau es mantindrà el tutor/a de la universitat assignat anteriorment o, en cas de ser primera matrícula, se'n cercarà un. Les proves finals i/o tribunals de Treball de Fi de Grau de les avaluacions anticipades es faran durant els períodes d'exàmens, en les dates que fixi la Facultat d'Educació. Segons el Reglament Acadèmic, l'avaluació anticipada la concedirà el responsable dels estudis sempre que es donin les condicions següents:

- a) Es pot demanar avaluació anticipada d'un màxim de dues assignatures per any acadèmic i sempre que l'alumne pugui finalitzar els estudis en el període d'avaluació complementària de febrer.
- b) L'estudiant ha d'haver exhaurit almenys una matrícula de l'assignatura, exceptuant el Treball de Fi de Grau.

-Què pot fer l'alumnat si no aprova o no entrega el TFG dins la convocatòria de la primera matrícula?

Si l'avaluació del Treball de Fi de Grau no es pot realitzar dins l'any de la primera matrícula, cal que l'alumnat formalitzi als serveis administratius una nova matrícula anual per tutela acadèmica durant el període de

matrícula de l'any següent. Durant el període de tutela acadèmica tindrà el mateix tutor/a assignat que en la primera matrícula.

-Què pot fer l'alumnat si no aprova o no entrega el TFG dins la convocatòria de la matrícula de tutela acadèmica?

En aquest cas ja no es pot tornar a matricular de tutela acadèmica. S'hauria de tornar a matricular el Treball de Fi de Grau i tornar a fer l'elecció de línia temàtica i assignació de tutor/a.

En cas que d'un any a l'altre el tutor/a acadèmic vegi impossibilitada la seva continuïtat com a tal, el departament al qual estigui adscrit n'assignarà un de nou/nova. En tot cas, el procediment d'assignació assegurarà que cap alumnat matriculat a l'assignatura de Treball de Fi de Grau no quedi sense tema ni tutor/a.

-Quantes matrícules pot fer l'alumnat per superar el TFG?

El nombre de matrícules per poder superar el Treball de Fi de Grau serà el mateix que el fixat per a la resta d'assignatures del grau.

-Es pot canviar de tutor/a durant el curs acadèmic que l'alumnat duu a terme el TFG?

Una vegada assignats a l'alumnat els/les tutors/es i els temes específics, no es podrà fer cap modificació ni canvi. La validesa d'una assignació de tema i tutoria serà de dos anys acadèmics. Mentre duri aquest període, l'alumnat només haurà d'abonar la tutela acadèmica per continuar matriculat a l'assignatura.

-Suspens o no presentat?

Segons l'Article 38 del darrer Reglament Acadèmic, Acord normatiu del dia 23 de febrer 2021: «Es qualificarà com a "no presentat" l'estudiant que només hagi realitzat activitats d'avaluació previstes a la guia docent que suposin un terç o menys de l'avaluació de l'assignatura». Tenint en compte la normativa, quan un alumne/a presenti dos dels lliuraments de les fases del seu TFG, i aquestes siguin avaluades pel tutor/a, automàticament es descarta l'opció de qualificar com a «No presentat».

Per això mateix, i tenint en compte la planificació indicada en aquesta guia, cal tenir molt present que, per tal de valorar de manera objectiva la qualificació corresponent en el cas de no superar satisfactòriament el Treball de Fi de Grau, aquelles persones que no hagin arribat a fer el lliurament de la fase 2 obtindran la qualificació de «No presentat». En el cas que no se superi correctament el TFG, però que se n'hagi fet l'entrega per a cadascuna de les fases fins a, com a mínim, aquest lliurament de la fase 2, la qualificació que apareixerà a l'acta serà la de «Suspès», amb la nota numèrica corresponent.